

ÅRSPLAN I DANSK

Samlæst 3.-4. klasse · skoleåret 2026/2027

Grundlag

Årsplanen tager udgangspunkt i Fælles Mål for dansk efter 4. klassetrin og de fire kompetenceområder: Læsning, Fremstilling, Fortolkning og Kommunikation. Undervisningen organiseres, så eleverne både møder fælles danskfaglige forløb og arbejder på differentierede niveauer med læsning, retskrivning, grammatik, skriftlig fremstilling og kommunikation.

Fælles Mål: Kompetenceområder og kompetencemål er bindende. Færdigheds- og vidensområder samt færdigheds- og vidensmål anvendes i årsplanen som faglige og didaktiske pejlemærker.

Materialer

Der arbejdes med Gyldendals danskportal, Søren og Mette-systemet, individuelle læsebøger, udlånsmaterialer fra CFU til faglig læsning og skønlitteratur læsning, BookBites-appen, skriftlige grundbøger og hæfter samt lærer- og elevvalgte tekster og materialer. Materialevalget tilpasses løbende klassens progression, aktuelle behov og relevante danskfaglige muligheder. Herudover indgår et teaterbesøg på Teatret Masken i Nykøbing F. som fælles æstetisk tekst og kulturmøde.

Læsemission

Som et gennemgående læsemotiverende spor deltager klassen i en fælles læsemission. Eleverne registrerer ugentligt i deres læselogbog, hvor mange sider de har læst hjemme og i skolen. Klassens samlede læsning følges gennem året med et fælles mål for antal læste sider. Læsemissionen skal understøtte læselyst, læsevaner, vedholdenhed og oplevelsen af læsning som et fælles projekt.

1. Fast ugentlig struktur

Dag	Hovedfokus	Organisering og fagligt formål
Mandag, lektion 1	Læsetræning	Kendte læserutiner: individuel læsning, makkerlæsning, gentaget læsning, ordtræning og løbende registrering i læselog. Tekster vælges efter niveau og læseformål.
Mandag, lektion 2	Differentieret læseundervisning	Fleksible læsegrupper med fokus på fx afkodning, automatisering, læseflyd, ordforråd og tekstforståelse. Arbejdsformer og tekster tilpasses elevernes aktuelle behov.
Tirsdag, lektion 1	Sprog og skriftlig fremstilling	EksPLICIT undervisning, hvor nyt stof forklares, modelleres, aktiveres og anvendes. Der kan arbejdes med fx tekststruktur, ordvalg, genre, sætninger, retskrivning og sproglig bevidsthed.
Tirsdag, lektion 2	Individuel skriftlig træning	Selvstændigt arbejde på individuelt niveau med fx retskrivning, grammatik, skriftlig kommunikation, ordforråd og skriftlige færdigheder.
Onsdag, dobbeltlektion	Danskfagligt hovedforløb	Litteratur, fagtekster og multimodale tekster kobles med læseforståelse, fortolkning, dialog, ordforråd og fremstilling. Fælles fagligt indhold med differentieret adgang og differentierede krav.
Torsdag	Træning og automatisering	Selvstændig træning i kendt stof, fx læsning, retskrivning, grammatik, ordarbejde, skriftlig kommunikation og relevante øvelser i grundbøger, hæfter eller digitale materialer.
Fredag	Danskværksted	Tre korte arbejdsperioder med elevvalg, fx håndskrift, retskrivning, grammatik, læsning og tekstproduktion. Værkstedformen giver samtidig mulighed for målrettede, differentierede faglige forløb.

Gennemgående principper

- Læsning indgår flere gange ugentligt med forskellige formål: afkodning og automatisering, læseflyd, oplevelseslæsning, faglig læsning og læseforståelse.

- Færdighedstræning differentieres efter elevens aktuelle niveau, mens fælles litterære og danskfaglige forløb så vidt muligt samler klassen om samme indhold.
- Elever med læsevanskeligheder kan anvende relevante kompenserende redskaber som adgang til alderssvarende fagligt og litterært indhold.
- Skriftlighed omfatter både håndskrift, retskrivning, grammatik, tekstproduktion, respons og digital fremstilling.
- Materialer og konkrete arbejdsformer kan suppleres og justeres gennem skoleåret på baggrund af elevernes progression og undervisningens aktuelle fokus.

2. Årsoversigt - faglige forløb og progression

Ugeangivelserne er en arbejdsramme. Forløb, tekster og supplerende materialer kan justeres i forhold til klassens progression, skoleårets aktiviteter og aktuelle faglige muligheder.

Uger	Hovedforløb / tema	Primære kompetenceområder	Fagligt fokus	Fælles Mål
33-35	Børneliv (billedsamtale) + læserutiner	Kommunikation · Fortolkning · Læsning	Samtale, aktiv lytning, billedlæsning, ordforråd og forforståelse. Etablering af læserutiner, læselog og fælles læsemission.	Dialog · Oplevelse og indlevelse · Forberedelse · Sammenhæng
36-38	At være anderledes	Fortolkning · Kommunikation · Læsning	Tema, personer, motiver, konflikter, tomme pladser og inferenser. Eleverne begrundet forståelse med tekstlige spor.	Undersøgelse · Fortolkning · Vurdering · Tekstforståelse
39-41	Brug læseteknikker 1	Læsning	Læseformål, før-under-efter-læsning, genlæsning, nøgleord, overblik og strategier ved forståelsesproblemer.	Forberedelse · Tekstforståelse · Sprogforståelse · Sammenhæng
43-44	Den dag vi rejste fra Snogstrup	Læsning · Fortolkning · Fremstilling	Fortællingens opbygning, tid og rum, personer, tekstbånd og sammenhæng. Kortere tekstproduktioner knyttes til forløbet.	Tekstforståelse · Oplevelse og indlevelse · Fremstilling · Respons
44-45	Faglig læsning 1 - kulturhistorisk spor	Læsning · Fremstilling · Kommunikation	Faglig læsning med CFU-materialerne Christian den 4. og H.C. Andersen (fra 27/10) samt Børn i gamle dage (fra 3/11). Fokus på fagord, nøgleord, overskrifter, informationsudvælgelse og formidling.	Forberedelse · Sprogforståelse · Tekstforståelse · Fremstilling

46-48	Folkeeventyr og kunsteventyr + H.C. Andersen + teateroplevelse	Fortolkning · Læsning · Kommunikation	Genretræk, komposition, virkemidler, personer, motiver og budskab. CFU-materialet H.C. Andersen kobler faglig læsning om forfatteren med arbejdet med H.C. Andersen som kanonforfatter. Den 23/11 ses forestillingen Albert på Teatret Masken i Nykøbing F.; teateroplevelsen bruges som æstetisk tekst og som bro til det efterfølgende arbejde med Ole Lund Kirkegaards univers.	Undersøgelse · Fortolkning · Perspektivering · Dialog · Oplevelse og indlevelse
49-51	Skriv med sanser + Børn i gamle dage	Fremstilling · Kommunikation · Læsning	Sansende og præcist ordvalg, beskrivelser og kreative tekster. CFU-materialet Børn i gamle dage kan anvendes som historisk stof og inspiration til sansende beskrivelser og korte fremstillinger.	Forberedelse · Fremstilling · Respons · Håndskrift og layout
2-4	Identitet: Når jeg bliver stor + Kusinerne	Fremstilling · Fortolkning · Kommunikation · Læsning	Identitet, relationer, selvforståelse og fremtidsforestillinger. Fra uge 3 inddrages Bent Hallers Kusinerne som fælles skønlitterært værk med fokus på personkarakteristik, motiver, konflikter og tekstforståelse.	Oplevelse og indlevelse · Undersøgelse · Fortolkning · Fremstilling · Dialog
5-9	Identitet: Kusinerne + Brug læseteknikker 2	Læsning · Fortolkning · Kommunikation	Fortsat fordybelse i Kusinerne. Læseteknikker integreres i romanarbejdet: strategivalg, visualisering, tekstsammenhæng, inferenser og håndtering af forståelsesproblemer.	Forberedelse · Tekstforståelse · Sammenhæng · Undersøgelse · Fortolkning
10-12	Ole Lund Kirkegaard - forfatterskab	Fortolkning · Læsning · Kommunikation	Forfatterskab, humor, personskildring, sproglige virkemidler og temaer. Der perspektiveres tilbage til teateroplevelsen Albert fra 23/11 og arbejdes med ligheder og forskelle mellem litterær tekst, forfatterunivers og scenisk fortolkning.	Oplevelse og indlevelse · Undersøgelse · Fortolkning · Perspektivering
14-16	Faglig læsning 2	Læsning · Fremstilling · Kommunikation	Mere selvstændig informationssøgning, fagbegreber, multimodale fagtekster, begyndende kildekritik og formidling.	Finde tekst · Forberedelse · Sprogforståelse · Tekstforståelse · Præsentation
17-19	Skriv præcist	Fremstilling · Kommunikation	Præcise ord og sætninger, tekststruktur, tegnsætning, korrektur og revision på baggrund af respons.	Fremstilling · Respons · Korrektur · Sproglig bevidsthed
20-22	Ordsprog	Kommunikation · Læsning · Fortolkning	Sprogbrug, overført betydning, ordforråd, kontekst og kultur. Mundtlig og skriftlig anvendelse.	Sproglig bevidsthed · Sprogforståelse · Dialog · Fortolkning

23-26	Årsafslutning og faglig repetition	Alle fire kompetenceområder	Selvstændig anvendelse af årets strategier, tekstproduktion, læseportfolio/læselog, mundtlig præsentation og evaluering af progression.	Præsentation og evaluering · Respons · Tekstforståelse · Dialog
-------	------------------------------------	-----------------------------	---	---

CFU-materialer og låneperioder

Materiale	Anvendelse	Låneperiode
Christian den 4.	Faglig læsning / kulturhistorie	27.10.2026 - 24.11.2026
H.C. Andersen	Faglig læsning + eventyr/kanon	27.10.2026 - 24.11.2026
Børn i gamle dage	Faglig læsning + historisk skriveinspiration	03.11.2026 - 15.12.2026
Kusinerne - Bent Haller	Skønlitterært identitetsforløb	19.01.2027 - 02.03.2027

3. Gennemgående faglige spor gennem hele året

De følgende spor er gennemgående og kan realiseres med forskellige materialer. De nævnte eksempler er ikke udtømmende; undervisningen kan løbende suppleres med nye tekster, bøger, digitale ressourcer, hæfter og lærerproducerede aktiviteter.

Fagligt spor	Placering gennem året	Mulige materialer og arbejdsformer	Progression og fagligt sigte
Differentieret læsning	Fast ugentlig træning samt integreret i øvrige forløb	Niveautilpassede læsebøger, Søren og Mette, elevvalgte bøger, korte tekster, digitale tekster og øvrige relevante læsematerialer.	Udvikling fra sikker afkodning og genlæsning mod automatisering, passende tempo, fraserings, ordforråd og selvstændig tekstforståelse.
Læseforståelse	Primært integreret i danskfaglige hovedforløb	Litteratur, fagtekster, multimodale tekster, portalforløb og øvrige alderssvarende tekster.	Forforståelse, tekstbånd og hovedindhold udvikles videre mod inferenser, strategivalg, visualisering, budskab og selvstændig håndtering af forståelsesproblemer.
Læsemission og læselog	Ugentligt gennem hele skoleåret	Individuelle læsebøger og elevvalgt fritidslæsning. Ugentlig registrering af læste sider hjemme og i skolen.	Vedholdende læsevaner, læselyst og bevidsthed om egen læseaktivitet. Klassens samlede sidetal synliggør læsning som et fælles projekt.

Retskrivning og grammatik	Fast færdighedstræning samt integreret i skrivearbejde	Grundbøger, hæfter, digitale ressourcer, lærerproducerede øvelser og sproglige aktiviteter.	Ordklasser, bøjning, sammensatte ord, lydfølger, morfemer, stavemønstre, tegnsætning og sproglig opmærksomhed.
Håndskrift	Løbende, bl.a. i danskværksted	Håndskriftshæfter, lærerark og autentiske skriveopgaver.	Læselig, sikker og gradvist mere flydende håndskrift med hensigtsmæssig størrelse, retning, afstand og tempo.
Tekstproduktion	Løbende i skriveundervisning, hovedforløb og værksted	Skrivebøger, digitale værktøjer, modeltekster, skabeloner, portalressourcer og andre relevante materialer.	Idéudvikling, planlægning, udkast, respons, revision og præsentation. Krav differentieres efter klassetrin og elevens aktuelle niveau.
Mundtlighed og kommunikation	Integreret i litteratur-, sprog- og fremstillingsarbejdet	Makkerdialog, gruppesamtaler, oplæsning, dramatisering, præsentation og respons.	Fra turtagning og aktiv lytning mod undersøgende spørgsmål, begrundet respons og mere sikker mundtlig formidling.

Differentiering i den samlæste klasse

- Undervisningen tilrettelægges med fælles faglige mål og mulighed for forskellige veje til målet.
- 3. klasse møder typisk mere støtte, tydelig modellering og kortere eller mere overskuelige opgaver, mens 4. klasse møder større krav til selvstændighed, begrundelse, tekstmængde og sproglig præcision.
- Niveauer anvendes fleksibelt efter den konkrete færdighed; samme elev kan have forskellige behov i fx afkodning, skrivning og fortolkning.
- Elever med ordblindhed eller andre læsevanskeligheder kan anvende læse-skriveteknologi som adgang til alderssvarende indhold samtidig med målrettet træning af skriftsproglige færdigheder.

4. Fælles Mål efter 4. klassetrin - kompetenceområder og kompetencemål

Kompetenceområde	Kompetencemål efter 4. klassetrin	Årsplanens arbejde med målet
Læsning	Eleven kan læse multimodale tekster med henblik på oplevelse og faglig viden.	Differentieret læsetræning, læseteknikker, faglig læsning, litterære forløb, læselog/læsemission og løbende arbejde med læseformål og strategier.

Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer.	EksPLICIT skriveundervisning, individuel skriftlig træning, tekstproduktion, håndskrift, respons og digitale fremstillingsformer.
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster.	Litterære forløb, billedsamtaler, forfatterskab, eventyr og integreret litteratursamtale.
Kommunikation	Eleven kan følge regler for kommunikation i overskuelige formelle og sociale situationer.	Makker- og gruppesamtaler, respons, mundtlige præsentationer, dramatisering, billedsamtale og arbejde med sprogbrug.

Opmærksomhedspunkter efter 4. klassetrin

- Læsning / afkodning: Eleven kan læse tekster med et velkendt fagligt indhold med ca. 120 ord i minuttet.
- Fremstilling: Eleven kan formulere en sammenhængende tekst med en tydelig tekststruktur, fx en beretning eller en beskrivelse af et velkendt fænomen.

5. Færdigheds- og vidensområder og -mål - Læsning

Område	Fase 1	Fase 2
Finde tekst	Kan navigere ud fra søgespørgsmål på alderssvarende hjemmesider og på biblioteket. Viden om hjemmesiders struktur.	Kan vurdere hjemmesiders relevans i forhold til søgespørgsmål. Viden om enkle kildekritiske metoder på internettet.
Forberedelse	Kan strukturere sin baggrundsviden. Viden om metoder til strukturering af viden.	Kan formulere enkle læseformål. Viden om oplevelseslæsning og faglig læsning.
Afkodning	Kan læse ord i tekster til klassetrinnet hurtigt og sikkert. Viden om regler for sammensætning af ord.	Fortsat hurtigt og sikkert ordkendskab. Viden om ordklasser og regler for bøjning af ord.
Sprogforståelse	Kan anvende ordbøger og opslagsværker til afklaring af ords betydning. Viden om funktion og opbygning af opslagsværker og ordbøger.	Kan anvende over- og underbegreber til at skabe sammenhængende forståelse. Viden om over- og underbegreber.
Tekstforståelse	Kan identificere elementer i teksten, som skaber sammenhæng. Viden om tekstbånd.	Kan håndtere problemer med at forstå teksten. Viden om læseforståelsesstrategier.

Sammenhæng	Kan samtale om teksters budskaber. Viden om teksters påvirkende funktion.	Kan gengive sin forestilling om tekstens situationer og sammenhænge. Viden om visualiseringsformer.
------------	---	---

6. Færdigheds- og vidensområder og -mål - Fremstilling

Område	Fase 1	Fase 2
Håndskrift og layout	Kan skrive med en læselig og sammenbundet håndskrift og på tastatur. Viden om effektive skriveteknikker.	Kan anvende enkel, genretilpasset layout. Viden om opsætning af tekst i håndskrift og tekstbehandling.
Forberedelse	Kan udarbejde ideer på baggrund af andre tekster. Viden om metoder til at undersøge sprog og struktur i tekster.	Kan opdele fremstillingsprocessen i mindre dele. Viden om enkle fremstillingsprocesser.
Fremstilling	Kan udtrykke sig kreativt og eksperimenterende. Viden om ordforråd og sproglige valgmuligheder.	Kan udarbejde multimodale tekster. Viden om beskrivende og berettende fremstillingsformer.
Respons	Kan give respons på teksters genre og struktur. Viden om teksters genre og struktur.	Kan give respons på teksters genre og formål. Viden om teksters æstetiske og faglige formål.
Korrektur	Kan sætte tegn. Viden om punktum, spørgsmålstegn og udråbstegn.	Kan stave med udgangspunkt i ordenes betydningsdele. Viden om morfemer, ordklasser, lydfølgeregler og opslagsteknologier.
Præsentation og evaluering	Kan udføre en mundtlig fremlæggelse. Viden om metoder til mundtlig formidling.	Kan vurdere produktets kvalitet, formål, struktur og layout. Viden om enkle evalueringsmetoder.

7. Færdigheds- og vidensområder og -mål - Fortolkning

Område	Fase 1	Fase 2
Oplevelse og indlevelse	Kan udtrykke sig om tekstens univers. Viden om tomme pladser og teksters tid og rum.	Kan dramatisere litteratur og andre æstetiske tekster gennem oplæsning og tegning. Viden om mundtlige, kropslige og billedlige udtryksformer.
Undersøgelse	Kan undersøge virkemidler. Viden om enkle metoder til at afdække virkemidler i en tekst.	Kan undersøge personers motiver, konflikter og handlinger. Viden om personkarakteristik.

Fortolkning	Kan forklare sin tekstforståelse. Viden om sammenhæng mellem virkemidler og budskab i tekster.	Kan udtrykke sin tekstforståelse ved at skifte fra en udtryksform til en anden. Viden om metoder til omskabende arbejde.
Vurdering	Kan sammenholde egen tolkning med andres tolkning. Viden om fortolkningsmuligheder.	Kan deltage i samtale om teksters kvalitet. Viden om kvalitetskriterier.
Perspektivering	Kan sætte teksters tema ind i et tidsperspektiv. Viden om måder til at sætte tekster i et tidsperspektiv.	Kan sætte tekster i forhold til forfatterskabers særpræg. Viden om enkelte forfatterskaber.

8. Færdigheds- og vidensområder og -mål - Kommunikation

Område	Fase 1	Fase 2
Dialog	Kan indgå i dialog i mindre grupper. Viden om samtaleregler.	Kan lytte aktivt til andre og følge op med spørgsmål og respons. Viden om lytteformål og undersøgende spørgsmål.
Krop og drama	Kan forstå eget og andres kropssprog. Viden om stemmens og kroppens virkemidler og kropssprog.	Kan dramatisere tekster og temaer sammen med andre. Viden om rum, figur og forløb.
It og kommunikation	Kan begå sig i et virtuelt univers. Viden om digitale profiler og digital kommunikation.	Kan forholde sig bevidst til konsekvenserne af sin færden på internettet. Viden om digitale fodspor.
Sprog og kultur	Kan undersøge eget og andres sprog og sproglige baggrund. Viden om ligheder og forskelle i sprog.	Kan forstå enkle norske og svenske film, hjemmesider og andre tekster. Viden om norsk og svensk sprog og kultur.
Sproglig bevidsthed	Arbejder med sprogets funktion, ordvalg, betydning og sproglige handlinger i konkrete situationer.	Arbejder med at iagttage og forklare, hvordan sprogbrug ændrer sig efter situation, formål og modtager.

9. Dansk litteraturs kanon i årsplanen

Eleverne skal gennem skoleforløbet stifte bekendtskab med dansk litteraturs kanon. På 3.-4. klassetrin inddrages kanon naturligt i relevante litterære forløb og kan suppleres med andre forfattere og værker.

Placering	Kanonrelation	Anvendelse i årsplanen
-----------	---------------	------------------------

Folkeeventyr og kunsteventyr	H.C. Andersen er på den obligatoriske kanonliste. Danske folkeeventyr indgår i det vejledende tillæg.	H.C. Andersen inddrages både gennem CFU-materialet om forfatteren og i arbejdet med kunsteventyr. Faglig viden om forfatteren kobles til genre, virkemidler, personer, tema og perspektivering.
Ole Lund Kirkegaard	Ole Lund Kirkegaard indgår i det vejledende tillæg til folkeskolens kanon.	Forfatterskabsarbejde med fokus på særpræg, humor, børneperspektiv, personer og sproglige virkemidler. Teaterforestillingen Albert på Teatret Masken 23/11 inddrages som fælles æstetisk oplevelse og senere perspektiveringsgrundlag.

10. Samlet kobling mellem planlagte forløb og kompetenceområder

Forløb	Læsning	Fremstilling	Fortolkning	Kommunikation
Børneliv (billedsamtale)	•		•	•
At være anderledes	•		•	•
Brug læseteknikker 1 og 2	•			•
Den dag vi rejste fra Snogstrup	•	•	•	•
Faglig læsning 1 og 2	•	•		•
Folkeeventyr og kunsteventyr	•	•	•	•
Når jeg bliver stor		•	•	•

Identitet: Når jeg bliver stor + Kusinerne	•	•	•	•
Ole Lund Kirkegaard	•	•	•	•
Skriv med sanser		•		•
Skriv præcist		•		•
Ordsprog	•	•	•	•

11. Løbende evaluering og justering

- Læsning: lærerobservation, højtlesning/gentaget læsning, læseflyd, forståelsessamtaler, strategibrug samt elevens læselog og deltagelse i læsemissionen.
- Fremstilling: elevtekster, håndskrift, retskrivning, grammatik, tekststruktur, respons og revision.
- Fortolkning: evne til at finde tekstspor, forklare forståelse, undersøge personer og virkemidler samt forholde sig til andres fortolkninger.
- Kommunikation: deltagelse i dialog, aktiv lytning, spørgsmål, respons og mundtlig præsentation.
- Differentiering: grupper, materialer og faglige indsatser justeres løbende efter elevernes aktuelle behov og progression.

Fagligt grundlag

Årsplanen er udarbejdet med udgangspunkt i Fælles Mål for dansk efter 4. klassetrin, herunder kompetenceområder, kompetencemål og de tilhørende færdigheds- og vidensområder/-mål som faglige pejlemærker. Dansk litteraturs kanon inddrages i relevante litterære forløb.

Kilder

- EMU: GSK_FællesMål_Dansk.pdf, https://emu.dk/sites/default/files/2020-09/GSK_F%C3%A6llesM%C3%A5l_Dansk.pdf
- Børne- og Undervisningsministeriet / EMU: Dansk litteraturs kanon samt det vejledende tillæg til folkeskolen
- Børne- og Undervisningsministeriet / EMU: Fælles Mål for folkeskolens fag - gældende status for kompetencemål samt færdigheds- og vidensmål.
- Børne- og Undervisningsministeriet / EMU: Dansk - Fælles Mål 2019, særligt oversigten "Efter 4. klassetrin".

Med målet og håbet om et lærerigt skoleår,

Josefine Fuglsang, dansklærer